

Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNOG ODVJETNIKA
MELCHIORA WATHELETA
od 14. studenoga 2013.¹

Predmet C-609/12

Ehrmann AG
protiv
Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs eV

(zahtjev za prethodnu odluku koji je podnio Bundesgerichtshof, Njemačka)

„Zaštita potrošača – Zdravstvene tvrdnje koje se navode na hrani – Posebni uvjeti – Vremensko područje primjene“

I – Uvod

1. Ovim zahtjevom za prethodnu odluku Bundesgerichtshof (Njemačka) zahtijeva od Suda tumačenje članka 10. stavaka 1. i 2., članka 28. stavka 5. i članka 29. Uredbe (EZ) br. 1924/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. prosinca 2006. o prehrambenim i zdravstvenim tvrdnjama koje se navode na hrani², kako je izmijenjena Uredbom Komisije (EU) br. 116/2010 od 9. veljače 2010.³ (u daljnjem tekstu: Uredba br. 1924/2006 ili Uredba).

2. Ovaj je zahtjev podnesen u okviru postupka između društva Ehrmann AG (u daljnjem tekstu: Ehrmann) i Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs eV (udruga za borbu protiv nelojalne konkurencije, u daljnjem tekstu: ZBW) u pogledu primjene obveza predviđenih u članku 10. Uredbe br. 1924/2006 *ratione temporis*.

II – Pravni okvir

A – Propisi Unije

3. Članak 1. stavci 1. i 2. Uredbe 1924/2006 propisuju:

„1. Ovom se Uredbom usklađuju odredbe utvrđene zakonom ili drugim propisima u državama članicama koje se odnose na prehrambene i zdravstvene tvrdnje u svrhu osiguravanja učinkovitog funkcioniranja unutarnjega tržišta uz istodobno pružanje visoke razine zaštite potrošača.

2. Ova se Uredba primjenjuje na prehrambene i zdravstvene tvrdnje u komercijalnoj komunikaciji, bilo u označavanju, bilo u prezentiranju, bilo u oglašavanju hrane koja se u tome stanju treba isporučiti krajnjem potrošaču.“

1 — Izvorni jezik: francuski

2 — SL L 404, str. 9. (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 7., str. 172.) i ispravak SL 2007., L 12, str. 3.

3 — SL L 37, str. 16.

4. Članak 2. stavak 2. te uredbe u točkama 1. i 5. definira pojmove „tvrdnje“ i „zdravstvene tvrdnje“:

„1. ‚tvrdnja‘ znači svaka poruka ili izjava koja nije obvezujuća prema zakonodavstvu Zajednice ili nacionalnom zakonodavstvu, uključujući i slikovno, grafičko ili simboličko predstavljanje u bilo kojem obliku, kojom se izjavljuje, sugerira ili naznačuje da ta hrana ima određena svojstva

[...]

5. ‚zdravstvena tvrdnja‘ znači svaka tvrdnja kojom se izjavljuje, sugerira ili naznačuje da postoji odnos između neke kategorije hrane, određene hrane ili jedne od njezinih sastavnica i zdravlja“.

5. Članak 3. navedene uredbe, naslovljen „Opća načela za sve tvrdnje“, glasi kako slijedi:

„Prehrambene i zdravstvene tvrdnje mogu se koristiti u označivanju, prezentiranju i oglašavanju hrane stavljene na tržište u Zajednici samo ako zadovoljavaju odredbe ove Uredbe.

Ne dovodeći u pitanje direktive 2000/13/EZ i 84/450/EEZ, uporaba prehrambenih i zdravstvenih tvrdnji ne smije:

(a) biti pogrešna, dvosmislena niti zavaravajuća

[...]“

6. Članak 10. iste uredbe propisuje:

„1. Zdravstvene tvrdnje se zabranjuju, osim ako su u skladu s općim zahtjevima u Poglavlju II. i posebnim zahtjevima u ovome Poglavlju te ako su odobrene u skladu s ovom Uredbom i uključene na popise odobrenih tvrdnji predviđene u člancima 13. i 14.

2. Zdravstvene tvrdnje dozvoljene su samo ako su sljedeće informacije uključene u oznaku ili ako ne postoji takva oznaka, u prezentiranju i oglašavanju:

(a) izjava koja naznačuje važnost uravnoteženog i raznovrsnog načina prehrane i zdravog načina života;

(b) količina hrane i uzorak njezine potrošnje koji su potrebni za dobivanje blagotvornog učinka za kakav se tvrdi da ta hrana ima;

(c) kada je to primjereno, izjava upućena osobama koje bi trebale izbjegavati tu hranu; te

(d) odgovarajuće upozorenje za proizvode za koje postoji vjerojatnost da predstavljaju opasnost po zdravlje ako ih se pretjerano konzumira.

3. Upućivanja na opće, nespecifične koristi hranjive tvari ili prehrambenog proizvoda za opće zdravlje ili dobrobit u vezi sa zdravljem dozvoljena su samo ako su popraćena posebnom zdravstvenom tvrdnjom uključenom na popise predviđene člancima 13. ili 14.

[...]“

7. Članak 13. Uredbe br. 1924/2006, naslovljen „Zdravstvene tvrdnje osim onih koje se odnose na smanjenje rizika od neke bolesti te na razvoj i zdravlje djece“, određuje:

„1. Zdravstvene tvrdnje koje opisuju ili se odnose na:

- (a) ulogu neke hranjive tvari ili ostalih tvari u rastu, razvoju i funkcijama tijela; ili
- (b) psihološke ili bihevioralne funkcije; ili
- (c) ne dovodeći u pitanje Direktivu 96/8/EZ, mršavljenje ili kontroliranje tjelesne težine ili smanjenje tjelesne težine u smislu gladovanja ili povećanje tjelesne težine u smislu zasićenja ili smanjenje dostupne energije iz načina prehrane,

koje su navedene na popisu predviđenom stavkom 3. mogu se stavljati, a da pritom ne moraju podlijevati postupcima utvrđenim člancima 15. do 19., ako:

- i. se temelje na općeprihvaćenim znanstvenim dokazima; i
- ii. ih prosječni potrošač dobro razumije.

2. Države članice Komisiji dostavljaju popise tvrdnji iz stavka 1. najkasnije do 31. siječnja 2008., zajedno sa svim uvjetima koji se na njih primjenjuju te upućivanjima na relevantna znanstvena obrazloženja.

3. Nakon konzultacija s [Europskom] [a]gencijom [za sigurnost hrane], Komisija, u skladu s [regulatornim] postupkom [s kontrolom] iz članka 25. stavka 2. [3.], donosi popis dozvoljenih tvrdnji Zajednice [čiji je cilj izmjena elemenata ove Uredbe koji nisu ključni] iz stavka 1. te sve potrebne uvjete za uporabu tih tvrdnji najkasnije do 31. siječnja 2010.

[...]“

8. Prema članku 28. ove uredbe, koji je posvećen prijelaznim mjerama:

„1. Hrana stavljena na tržište ili označena prije datuma početka primjene ove Uredbe koja nije u skladu s ovom Uredbom može biti stavljena na tržište [biti u prodaji] do isteka roka valjanosti, ali najkasnije do 31. srpnja 2009. S obzirom na odredbe iz članka 4. stavka 1., hrana se može na tržište staviti [može biti u prodaji] do isteka razdoblja od dvadeset četiri mjeseca od donošenja relevantnih prehrambenih profila i uvjeta njihove uporabe.

2. Proizvodi koji nose žigove ili zaštićena imena koji su postojali i prije 1. siječnja 2005., a koji nisu usklađeni s ovom Uredbom, mogu se nastaviti stavljati na tržište [biti u prodaji] sve do 19. siječnja 2022., nakon čega počinje primjena odredbi ove Uredbe.

3. Prehrambene tvrdnje koje su se u nekoj državi članici koristile prije 1. siječnja 2006. sukladno nacionalnim odredbama koje se na njih primjenjuju, a koje nisu uvrštene u Prilog, mogu se nastaviti koristiti sve do 19. siječnja 2010., na odgovornost subjekata u poslovanju s hranom i ne dovodeći u pitanje donošenje zaštitnih mjera iz članka 24.

4. Prehrambene tvrdnje u obliku slikovnih, grafičkih ili simboličkih prikaza u skladu s općim načelima ove Uredbe koje nisu uvrštene u Prilog i koje se koriste u skladu sa specifičnim uvjetima i kriterijima koje razrađuju nacionalne odredbe ili pravila podliježu sljedećem:

- (a) države članice Komisiji najkasnije do 31. siječnja 2008. dostavljaju takve prehrambene tvrdnje i nacionalne odredbe ili pravila koji se na njih primjenjuju, zajedno sa znanstvenim podacima koji podupiru takve odredbe ili pravila;
- (b) Komisija, u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 25. stavka 3., donosi Odluku o uporabi takvih tvrdnji, namijenjenu izmjeni elemenata ove Uredbe koji nisu ključni.

Prehrambene tvrdnje koje nisu odobrene prema tom postupku mogu se nastaviti koristiti još dvanaest mjeseci nakon donošenja te Odluke.

5. Zdravstvene tvrdnje iz članka 13. stavka 1. točke (a) mogu se stavljati na hranu od datuma stupanja ove Uredbe na snagu sve do datuma donošenja popisa iz članka 13. stavka 3. pod odgovornošću subjekata u poslovanju s hranom, pod uvjetom da su one usklađene s ovom Uredbom i postojećim nacionalnim odredbama koje se na njih primjenjuju te ne dovodeći u pitanje donošenje zaštitnih mjera iz članka 24.

[...]

9. Članak 29. navedene uredbe naposljetku propisuje:

„Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ona se primjenjuje od 1. srpnja 2007.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.“

B – Njemački propisi

10. Pod naslovom „Odredbe o zaštiti od prevare“, članak 11. Zakonika o hrani, proizvodima za učestalu potrošnju i hrani za životinje (Lebensmittel, Bedarfsgegenstände und Futtermittelgesetzbuch) u tekstu koji se primjenjuje na predmet iz glavnog postupka (u daljnjem tekstu: LFGB) određuje:

„1. Zabranjeno je stavljati u prodaju hranu pod zavaravajućim nazivom ili sa zavaravajućom izjavom ili je prezentirati ili promovirati općenito ili u pojedinom slučaju putem zavaravajućih prezentacija ili drugih izjava. Prevarom se osobito smatra

1. kad se kod hrane koriste nazivi, izjave, prezentiranje, opisi ili druge izjave koje mogu dovesti u zabludu o njezinim osobinama, posebno o vrsti, kvaliteti, sastavu, količini, roku trajanja, porijeklu, mjestu iz kojeg dolazi ili načinu na koji se proizvodi ili dobiva;

[...]

III – Činjenično stanje, postupak i prethodno pitanje

11. Iz činjenica navedenih u odluci o upućivanju zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da se Ehrmann bavi proizvodnjom i distribucijom mliječnih proizvoda, među ostalim svježeg sira s voćem („Monsterbacke“) koji u prodaji nudi u pakiranju od šest čašica od 50 g (u daljnjem tekstu: predmetni proizvod).

12. Prema tablici hranjivih vrijednosti koja je prikazana na pakiranju predmetnog proizvoda, 100 g tog proizvoda ima kalorijsku vrijednost od 105 kcal, sadrži 13 g šećera, 2,9 g masti i 130 mg kalcija. 100 g kravljeg mlijeka sadrži također 130 mg kalcija, ali samo 4,7 g šećera.

13. Tijekom 2010. na površinu svakog pakiranja predmetnog proizvoda postavljen je slogan „Vrijedi kao dnevna čaša mlijeka!“ (u daljnjem tekstu: slogan). Pakiranje tog proizvoda nije sadržavalo nijednu od informacija iz članka 10. stavka 2. točaka (a) i (d) Uredbe br. 1924/2006 kako bi se zdravstvena tvrdnja mogla koristiti na etiketi ili u predstavljanju hrane.

14. ZBW je smatrao da je sporni slogan zavaravajući, uz obrazloženje da nije upozoravao na količinu šećera sadržanu u predmetnom proizvodu, koja je mnogo veća nego u mlijeku. Slogan usto nije bio u skladu s člancima 9. i 10. Uredbe br. 1924/2006 zbog toga što sadrži prehrambene tvrdnje kao i zdravstvene tvrdnje. U tom pogledu, upućivanje na mlijeko znači, barem neizravno, da predmetni proizvod i sam sadrži veliku količinu kalcija, zbog čega ta izjava ne predstavlja samo običnu naznaku kvalitete, već potrošaču također obećava prednost po pitanju zdravlja.

15. ZBW je stoga pokrenuo postupak pred Landgerichtom Stuttgart (regionalni sud u Stuttgartu) radi prestanka korištenja i naknade troškova opomene.

16. Ehrmann je zahtijevao odbijanje tužbenog zahtjeva tvrdeći da je predmetni proizvod hrana koja se može usporediti s mlijekom te da je razlika u sadržaju šećera između tog proizvoda i mlijeka prevelika da bi bila značajna. Sporni slogan usto ne navodi da taj proizvod ima određena specifična nutritivna svojstva pa stoga predstavlja samo tvrdnju o kvaliteti koju Uredba 1924/2006 ne pokriva. Ehrmann je također istaknuo da se u svakom slučaju, sukladno članku 28. stavku 5. te uredbe, njezin članak 10. stavak 2. nije primjenjivao u vrijeme nastanka činjenica iz glavnog postupka

17. Landgericht Stuttgart odbio je tužbu koju je podnio ZBW. Nakon što je ZBW podnio žalbu Oberlandesgerichtu Stuttgart, taj je sud presudom od 3. veljače 2011. usvojio zahtjev za prestanak korištenja i naknadu troškova opomene.

18. Taj sud smatra da sporni slogan ne predstavlja ni prehrambenu ni zdravstvenu tvrdnju u smislu Uredbe br. 1924/2006. Stoga nije ulazio u područje primjene te uredbe. Međutim, žalbeni je sud smatrao da je navedeni slogan zavaravajući u smislu članka 11. stavka 1. druge rečenice točke 1. LFGB-a jer je ista količina predmetnog proizvoda sadržavala mnogo više šećera nego punomasno mlijeko.

19. Društvo Ehrmann sudu koji je uputio zahtjev podnijelo je „reviziju“ protiv presude Oberlandesgerichta Stuttgart. Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, sporni slogan nije zavaravajući u smislu članka 11. stavka 1. LFGB-a. On ne predstavlja ni prehrambenu tvrdnju u smislu članka 2. stavka 2. točke 4. Uredbe br. 1924/2006, već zapravo zdravstvenu tvrdnju u smislu članka 2. stavka 2. točke 5. te uredbe, u skladu s presudom *Deutsches Weintor*⁴. Upućuje, naime, na odnos između predmetnog proizvoda i zdravlja potrošača, koji je dovoljan za postojanje „zdravstvene tvrdnje“.

20. Sud koji je uputio zahtjev u tom pogledu ističe da se informacije navedene u članku 10. stavku 2. Uredbe br. 1924/2006 nisu nalazile na oznaci predmetnog proizvoda tijekom 2010. godine, kao razdoblja u kojem su se dogodile činjenice iz spora o kojem se vodi glavni postupak. Suočen s više mogućih tumačenja u vezi s primjenjivosti tog članka u trenutku nastanka činjenica iz glavnog postupka, Bundesgerichtshof je odlučio prekinuti postupak i postaviti Sudu sljedeće prethodno pitanje: „Je li 2010. trebalo poštovati obveze informiranja predviđene u članku 10. stavku 2. Uredbe br. 1924/2006?“

4 — Presuda od 6. rujna 2012. (C-544/10, t. 34.)

21. Ehrmann i Komisija podnijeli su pisana očitovanja. Rasprava je održana 10. listopada 2013. u prisutnosti tih dviju stranaka.

IV – Pravna analiza

A – Uvodna razmatranja o ulozi Suda u primjeni pravnog pravila Unije na činjenice

22. Zahtjev za prethodnu odluku sadrži jedno pitanje koje sastavljeno na jasan, precizan i ograničen način: jesu li, sukladno člancima 28. i 29. Uredbe br. 1924/2006, obveze predviđene člankom 10. stavkom 2. te uredbe bile primjenjive 2010. godine?

23. Očito je da je ovo pitanje od važnosti samo u slučaju da sporni slogan odgovara zdravstvenoj tvrdnji u smislu te uredbe. Iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi, međutim, da je sud koji je podnio taj zahtjev već odlučivao o tom predmetu. On „ne smatra da je marketinški slogan zavaravajući u smislu [nacionalnih propisa]. Prema mišljenju Bundesgerichtshofa, slogan ne predstavlja ni prehrambenu tvrdnju u smislu članka 2. stavka 2. točke 4. Uredbe br. 1924/2006, nego je zdravstvena tvrdnja u smislu članka 2. stavka 2. točke 5. te uredbe“⁵.

24. Bundesgerichtshof dalje objašnjava da „ovo zaključuje na temelju [prethodno navedene] presude [Suda] od 6. rujna 2012., Deutsches Weintor“⁶.

25. Ipak, pitanje definicije „zdravstvene tvrdnje“ istaknule su same stranke u glavnom postupku, kako u svojim pisanim očitovanjima tako i na raspravi. Ehrmann pogrešnom smatra pretpostavku suda koji je uputio zahtjev prema kojoj sporni slogan predstavlja zdravstvenu tvrdnju. Na Sudu je da na to upozori sud koji je uputio zahtjev, tako da potonji može u svjetlu ispravnog tumačenja Uredbe br. 1924/2006 izmijeniti svoju kvalifikaciju spornog slogana.

26. Nasuprot tome, držim da u ovom predmetu nije na Sudu da se vraća na ocjenu suda koji je uputio zahtjev, koji je ograničio pravni i činjenični okvir pred njega iznesenog spora te u svoje pitanje nije uključio taj aspekt problema.

27. Naime, Sud je uvijek smatrao:

„20 [...] u okviru suradnje između Suda i nacionalnih sudova, kao što je to predviđeno člankom [267. UFEU-a], isključivo je na nacionalnom sudu pred kojim je pokrenut postupak i koji mora preuzeti odgovornost za sudsku odluku koja će biti donesena da ocijeni, uvažavajući posebnosti predmeta, nužnost prethodne odluke za donošenje svoje presude i relevantnost pitanja koja postavlja Sudu [...].

21 Mogućnost utvrđivanja pitanja koja treba uputiti Sudu ima samo nacionalni sud, a stranke u glavnom postupku ne mogu promijeniti njihov sadržaj [...].

22 Osim toga, izmjena sadržaja prethodnog pitanja [na zahtjev jedne od stranaka] ili davanje odgovora na dodatna pitanja [stranaka] u glavnom postupku spomenuta u njihovim očitovanjima ne bi bilo u skladu s ulogom Suda prema članku [267. UFEU-a] kao i obvezom da

5 — Točka 9. zahtjeva za prethodnu odluku, moje isticanje

6 — *Ibidem* (t. 9.)

vladama država članica i zainteresiranim strankama omogućiti podnošenje očitovanja u skladu s člankom 23. Statuta Suda Europske unije, vodeći računa o tome da se na temelju te odredbe zainteresiranim osobama priopćavaju odluke kojima se upućuje prethodno pitanje [...]“⁷.

28. Slijediti zaključak koji je iznio Ehrmann zahtijevalo bi od Suda tumačenje pojma zdravstvene tvrdnje, to jest članka 2. stavka 2. točke 5. Uredbe 1924/2006, iako Bundesgerichtshof nije postavio to pitanje te u svojoj odluci o upućivanju zahtjeva za prethodnu odluku nije izrazio sumnju u vezi s činjenicom da navod „Vrijedi kao dnevna čaša mlijeka!“ predstavlja zdravstvenu tvrdnju. Stoga, kao što je to Sud imao priliku zaključiti u sličnim okolnostima, smatram da u okviru ovog prethodnog postupka ne treba odlučiti o tom pitanju.

29. Ova je situacija zapravo istovjetna onoj koja se pojavljuje u predmetu Felicitas Rickmers-Linie⁸, u kojem je tužiteljica smatrala da je potrebno prije svega odgovoriti na pitanje koje je u osnovi pitanja koje je postavio Finanzgericht Hamburg, to jest može li se transakcija kao što je ona u tom predmetu smatrati oporezivom transakcijom u smislu Direktive Vijeća 69/335 od 17. srpnja 1969. o neizravnim porezima na prikupljanje kapitala (SL L 249, str. 25.), iako se sa stajališta poreza na kapital radilo o jednostavnoj fikciji te iako nije negativno utjecala na postojanje društva niti je izmijenila njegovu pravnu i opću gospodarsku strukturu.

30. Suočen s tim zahtjevom, Sud je zaključio da „[t]o pitanje, koje uključuje tumačenje članka 3. stavka 2. i članka 4. Direktive, Finanzgericht Hamburg nije postavio te da on u svojem rješenju o upućivanju zahtjeva za prethodnu odluku nije izrazio sumnju da transakcija kao što je ona u predmetnom slučaju podliježe porezu na kapital. Stoga u okviru ovog prethodnog postupka nije potrebno odlučiti o tom pitanju“⁹.

31. Istina je da je Sud zaključio da, iako „[...] [on] nije nadležan u okviru članka [267. UFEU-a] za primjenu pravnih pravila Zajednice na određeni slučaj [...]“¹⁰, može prema potrebi „[...] pružiti nacionalnom sudu sve okolnosti za tumačenje prava Zajednice koje bi mu mogle biti korisne pri ocjeni učinaka odredbi tog prava“¹¹.

32. U svojem mišljenju u predmetu Winner Wetten nezavisni odvjetnik Bot također je smatrao da, u slučaju moguće sumnje u ispravnost ocjene suda koji je uputio zahtjev, „[...] Sud u skladu s duhom suradnje koja uređuje prethodni postupak i radi obavještanja suda koji je uputio zahtjev o svim okolnostima koje se odnose na tumačenja prava Zajednice, a koje bi taj sud mogao iskoristiti za rješavanje spora, tom sudu daje upute koje bi mu omogućile ponovnu provjeru osnovanosti njegove postavke“¹².

33. Ipak mi se ne čini da se ta mogućnost mora primijeniti da ovaj predmet jer, suprotno Ehrmannu, smatram da je Bundesgerichtshof na temelju važeće sudske prakse Suda ispravno primijenio pojam zdravstvene tvrdnje kako je definirana člankom 2. stavkom 2. točkom 5. Uredbe br. 1924/2006.

34. Slijedom toga, ne čini mi se potrebnim razjasniti Bundesgerichtshofu pojam zdravstvene tvrdnje.

35. Nasuprot tome, iako je Komisija tek nakratko dotaknula to pitanje u svojem pisanom očitovanju, izbor primjenjive odredbe može se dovesti u pitanje.

7 — Presuda od 15. listopada 2009., Hochtief i Linde-Kca-Dresden (C-138/08, Zb., str. I-9889., t. 20. do 22.). Vidjeti također presudu od 14. travnja 2011., Vlaamse Dierenartsenvereniging i Janssens (C-42/10, C-45/10 i C-57/10, Zb., str. I-2975., t. 42. do 44.).

8 — Presuda od 15. srpnja 1982. (270/81, Zb., str. 2771.)

9 — *Ibidem* (t. 9.)

10 — Presuda od 18. prosinca 2007., Asociación Profesional de Empresas de Reparto y Manipulado de Correspondencia (C-220/06, Zb., str. I-12175., t. 36.)

11 — *Ibidem* (t. 36.)

12 — Točka 35. njegova mišljenja od 26. siječnja 2010. u predmetu u kojem je donesena presuda od 8. rujna 2010., Winner Wetten (C-409/06, Zb., str. I-8015.)

36. Kao što to Komisija iznosi, sporni slogan može se odnositi na opće, nespecifične koristi hrane (mlijeka) za opće zdravlje. Slogan te vrste zabranjen je na temelju članka 10. stavka 3. Uredbe br. 1924/2006, osim ako je popraćen posebnom zdravstvenom tvrdnjom uključenom na popise predviđene člancima 13. ili 14. Uredbe, a što, čini se, ovdje nije slučaj. Stoga bi se postavilo pitanje primjenjivosti *ratione temporis* članka 10. stavka 3. Uredbe.

37. No, budući da se to pitanje, kao i ono koje je nacionalni sud uputio o istoj stvari u pogledu članka 10. stavka 2. Uredbe, postavlja samo ako je Sud mišljenja da je Bundesgerichtshof pravilno primijenio pojam zdravstvene tvrdnje, prvo ću analizirati, i to podredno i prethodno (jer načelno smatram da Sud ne mora ponovno ulaziti u to pitanje), problem definicije zdravstvene tvrdnje. Drugo, s obzirom na to da sam na kraju svoje analize uvjeren da je sporni slogan zdravstvena tvrdnja u smislu Uredbe br. 1924/2006, razmotrit ću pitanje primjenjivosti članka 10. Uredbe *ratione temporis*.

B – Podredno i prethodno: pojam „zdravstvene tvrdnje“

1. Široko tumačenje pojma „zdravstvene tvrdnje“

38. Na temelju članka 2. stavka 2. točke 5. Uredbe br. 1924/2006, „zdravstvena tvrdnja“ definirana je kao „svaka tvrdnja kojom se izjavljuje, sugerira ili naznačuje da postoji odnos između neke kategorije hrane, određene hrane ili jedne od njezinih sastavnica i zdravlja“.

39. Taj je pojam Sud prvi put protumačio u gore navedenoj presudi *Deutsches Weintor*. Tako, „[...] razvidno je iz teksta članka 2. stavka 2. točke 5. Uredbe br. 1924/2006 da je ‚zdravstvena tvrdnja‘ u smislu navedene direktive definirana polazeći od odnosa koji mora postojati između hrane ili jedne od njezinih sastavnica, s jedne strane, i zdravlja, s druge strane“¹³.

40. U nedostatku detaljnijih mjerila za ocjenu u Uredbi, Sud je zaključio da „[d]efinicija ne pruža detaljnije podatke u vezi s izravnom ili neizravnom naravi koju taj odnos mora poprimiti ni o njegovu intenzitetu ili trajanju [te se] u tim uvjetima *izraz ‚odnos‘ mora shvatiti široko*“¹⁴.

41. Prije razmatranja primjene te definicije na sporni slogan, iznijet ću još dva opažanja.

42. S jedne se strane ne čini da je pravna znanost u pitanje dovela tumačenje pojma zdravstvene tvrdnje, koje je barem široko, ako već ne ekstenzivno¹⁵.

43. S druge strane, Sud je nedavno u presudi *Green – Swan Pharmaceuticals* CR¹⁶ potvrdio svoj pristup pojmu zdravstvene tvrdnje.

44. U tom predmetu Sud je bio pozvan protumačiti pojam „tvrdnja o smanjenom riziku od neke bolesti“, koji je u članku 2. stavku 2. točki 6. Uredbe 1924/2006 definiran kao „svaka zdravstvena tvrdnja kojom se izjavljuje, sugerira ili naznačuje da konzumacija određene kategorije hrane, određene hrane ili jedne od njezinih sastavnica značajno smanjuje faktor rizika u razvijanju neke bolesti ljudi“.

13 — Gore navedena presuda (t. 34.).

14 — *Ibidem* (t. 34.), moje isticanje.

15 — U odnosu na pojam „zdravstvena tvrdnja“, Sébastien Roset je spomenuo „lijep primjer ovih otvorenih ili ‚catch all‘ pojmova čiji je pravni sadržaj više nego nejasan te se njima namjerava obuhvatiti najveći mogući broj stvarnih situacija kojima se može nanijeti šteta zaštiti potrošača“. Prema tom autoru, Sud je stoga dao prednost „širokom razumijevanju pojma *jer ga je na to pozvao tekst članka 2.* [Uredbe]“ (moje isticanje, Roset, S., „Santé publique: publicité et étiquetage des alcools et protection des consommateurs“, *Europe*, 2012., studeni, komentar 430.). Vidjeti također, Prouteau, J., „Santé publique et libertés économiques: une nouvelle illustration d’une conciliation favorable à la santé publique“, *Revue Lamy Droit des affaires*, 2012., br. 77, str. 66. do 68.; Van der Meulen, B. i van der Zee, E., „Through the Wine Gate’ First Steps towards Human Rights Awareness in EU Food (Labelling) Law“, *European food and feed law review*, 2013., br. 1, str. 41. do 52., posebno str. 44.

16 — Presuda od 18. srpnja 2013. (C-299/12, t. 22.)

45. Unatoč postojanju riječi „značajno“ u definiciji, Sud je smatrao da „[i]z uporabe glagola ‚sugerira ili naznačuje‘ proizlazi da kvalifikacija ‚tvrdnje o smanjenom riziku od neke bolesti‘ u smislu navedene odredbe ne zahtijeva da se u tvrdnji izričito navede da konzumacija hrane značajno smanjuje faktor rizika u razvijanju neke bolesti ljudi. *Dovoljno je da tvrdnja prosječnom potrošaču, koji je relativno dobro obaviješten te relativno pozoran i promišljen, može prenijeti dojam da je smanjenje faktora rizika značajno*“¹⁷.

2. Primjena definicije na sporni slogan

46. Iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da Ehrmann prodaje svježi sir s voćem pod nazivom „Monsterbacke“. Proizvod se prodaje u pakiranju od šest čašica od 50 grama. Marketinški slogan „Vrijedi kao dnevna čaša mlijeka!“ istaknut je na vrhu svakog pakiranja.

47. Taj slogan stoga izražava zamisao da je predmetni proizvod jednako važan za dnevnu prehranu kao i čaša mlijeka.

48. Prije svega, u tom pogledu dijelim zamisao koju je iznio sud koji je uputio zahtjev, prema kojoj kod prosječnog potrošača postoji pretpostavka, potvrđena od znanstvene zajednice¹⁸, u pogledu korisnog učinka mlijeka na zdravlje, osobito kod djece. Europska unija provela je program „Mlijeko učenicima“, putem kojega su od 1977. godine dostupne potpore za prodaju mliječnih proizvoda po sniženim cijenama u školama¹⁹. Taj program, kao i program „Voće u školi“, nastoji ostvariti dvostruki cilj, u obliku doprinosa stabilizaciji tržišta i promicanja zdrave prehrane. U svojem Posebnom izvještaju br. 10/2011 Revizorski sud, usredotočujući se na ocjenu tih programa, ističe da je „[p]osebno, Komisija prehrambenu sastavnicu programa ‚Mlijeko učenicima‘, koji je prvotno zamišljen kao način rješavanja zaliha, postupno predstavila kao glavni cilj“²⁰.

49. Nadalje, ako takva pretpostavka ne postoji, sa stajališta proizvođača mogu se postaviti pitanja o svrsi stavljanja tog slogana na svaku čašicu sira koji nudi na prodaju.

50. Zatim, uporaba izraza „vrijedi kao“ nužno podrazumijeva postojanje veze između proizvoda na koji je slogan stavljen i poruke ispisane na predmetnom proizvodu, to jest dnevne potrošnje čaše mlijeka.

51. Učinak spornog slogana stoga se svodi, kako se navodi u gore spomenutoj presudi Green – Swan Pharmaceuticals CR, „[n]a stvaranje dojma kod prosječnog potrošača, koji je relativno dobro obaviješten te relativno pozoran i promišljen“²¹, da konzumacija ovog sira s voćem, kao i mlijeka, predstavlja prednost za zdravlje. Drugim riječima, upućuje na postojanje veze između hrane koja se oglašava i zdravlja potrošača, osobito djece.

52. Prema mojem mišljenju, sporni je slogan kao zdravstvena tvrdnja obuhvaćen područjem primjene Uredbe, s obzirom na to da je prema definiciji zdravstvene tvrdnje iz članka 2. stavka 2. točke 5. Uredbe, kako ju je Sud protumačio u gore navedenoj presudi Deutsches Weintor, svaka veza – izravna ili neizravna, slaba ili intenzivna, kratka ili duga – koja upućuje na poboljšanje zdravstvenog stanja zahvaljujući potrošnji hrane obuhvaćena područjem primjene Uredbe²².

17 — *Ibidem* (točka 24.), moje isticanje.

18 — Vidjeti osobito u tom smislu priopćenje francuske Académie nationale de médecine (Nacionalne akademije za medicinu) o mliječnim proizvodima od 1. travnja 2008. (*Bull. Acad. Méd.* 2008., 192. svezak, br. 4, str. 723. do 730.) i Smjernice Svjetske zdravstvene organizacije za hranjenje nedojene djece u dobi od 6 do 24 mjeseca.

19 — Vidjeti Uredbu Komisije (EZ) br. 657/2008 od 10. srpnja 2008. o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu Uredbe Vijeća (EZ) br. 1234/2007 u pogledu potpore Zajednice za opskrbu učenika u obrazovnim ustanovama mlijekom i određenim mliječnim proizvodima (SL L 183, str. 17.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 3., svezak 39., str. 234.).

20 — Posebni izvještaj br. 10/2011 Revizorskog suda „Jesu li programi ‚Mlijeko učenicima‘ i ‚Voće u školi‘ učinkoviti?“, str. 5.

21 — Točka 24. presude

22 — Točka 34. presude

53. To ne bi bio slučaj sa sloganima kao što su „užitak koji čini dobro“, istaknutim na kutiji s vrećicama zelenog čaja, ili „najbolje od mlijeka i žitarica“ na pločici čokolade. Slogani te vrste, osim činjenice da je prvi slogan pleonazam jer se svojstvo užitka sastoji u činjenju dobrog, uopće ne upućuju na zdravlje. Prvi slogan stvara dojam opće dobrobiti, dok drugi podrazumijeva da su u proizvodnji predmetnog proizvoda upotrebljavana dva najbolja od njegovih sastojka (mlijeko i žitarice).

54. To je stajalište također poduprto značenjem koje je Sud pridao izrazima „sugerira“ i „naznačuje“ koji su sadržani u definiciji tvrdnje o smanjenju rizika bolesti.

55. Kao što sam već prije upozorio, Sud smatra da „iz uporabe izraza ‚sugerira ili naznačuje‘ proizlazi da kvalifikacija ‚tvrđnji o smanjenju rizika od bolesti‘ u smislu [članka 2. stavka 2. točke 6. Uredbe br. 1924/2006] ne zahtijeva da se u takvoj tvrđnji izričito navede da potrošnja hrane značajno smanjuje faktor rizika u razvoju bolesti kod ljudi. *Dovoljno je da tvrđnja prosječnom potrošaču, koji je relativno dobro obaviješten te relativno pozoran i promišljen, može prenijeti dojam da je smanjenje faktora rizika značajno*“²³.

56. Uredba također upotrebljava glagole „sugerirati“ i „naznačiti“ radi definicije zdravstvene tvrdnje. Posljedično, ako se prenese značenje koje je Sud pridao tim dvama izrazima u gore navedenoj presudi Green – Swan Pharmaceuticals CR, to znači da je dovoljno da tvrđnja, kako bi predstavljala zdravstvenu tvrđnju u smislu Uredbe, kod prosječnog potrošača stvori *dojam* o postojanju veze između, s jedne strane, kategorije hrane ili jedne od njezinih sastavnica i, s druge strane, zdravlja.

57. Budući da se narav spornog slogana, kako je prethodno objašnjeno, čini takvom da kod prosječnog potrošača stvara dojam da je konzumacija sira na kojemu se slogan pojavljuje korisna za zdravlje jer je važan kao i dnevna čaša mlijeka, on odgovara definiciji zdravstvene tvrdnje iz članka 2. stavka 2. točke 5. Uredbe.

58. Konačno, tijekom rasprave održane 10. listopada 2013. spomenuta je mogućnost da takva definicija zdravstvene tvrdnje za posljedicu može imati fragmentaciju tržišta na štetu europskog gospodarstva. Ne mislim da bi to bio slučaj.

59. Prvo, činjenica da je slogan kvalificiran kao zdravstvena tvrđnja u smislu Uredbe br. 1924/2006 ne dovodi do njegove zabrane. Takav se slogan može i dalje koristiti, i to na cjelokupnom području Unije, ako oznaka proizvoda ispunjava uvjete utvrđene Uredbom, osobito člankom 10.

60. Drugo, iako se razlike u ocjeni mogu pojaviti ovisno o mjestu konzumacije proizvoda, te su razlike svojstvene odluci zakonodavca da „[u] skladu s načelom proporcionalnosti te s ciljem omogućavanja učinkovite primjene mjera zaštite sadržanih u ovoj Uredbi [...] kao referentnu vrijednost uzima prosječnog potrošača, koji je relativno dobro obaviješten te relativno pozoran i promišljen, uzimajući u obzir socijalne, kulturne i lingvističke čimbenike [...]“²⁴. S obzirom na taj izbor, ne radi se nužno o jedinstvenom prosječnom potrošaču za cijelu Uniju. Iz tog razloga i budući da „[p]ojam prosječnog potrošača [ne počiva] na statističkoj osnovi“²⁵, „[s]udovi i nacionalna tijela moraju se kod ocjene pitanja kako bi u određenoj situaciji inače postupio prosječni potrošač, pouzdati u vlastitu moć prosudbe uz uvažavanje sudske prakse Suda“²⁶.

61. Treće, moguće je da proizvod ili jedan njegov sastavni dio nema opće pozitivne konotacije za zdravlje. Ako ga u tom slučaju njegov proizvođač želi komercijalizirati na cijelom području Unije, on ima izbor prilagoditi pakiranje prema zemljama ili napustiti predmetni slogan a da se to ne pripiše Uredbi br. 1924/2006 ili definiciji zdravstvene tvrdnje koju sadržava.

23 — Gore navedena presuda Green – Swan Pharmaceuticals CR (točka 24.); moje isticanje.

24 — Uvodna izjava 16. Uredbe br. 1924/2006

25 — *Ibidem*

26 — *Ibidem*

62. Prema mojem mišljenju, sporni slogan stoga predstavlja zdravstvenu tvrdnju u smislu Uredbe br. 1924/2006. Moja me analiza slijedom toga vodi do ispitivanja prethodnog pitanja koje je postavio sud koji je uputio zahtjev. Ako Sud ne dijeli moje mišljenje i smatra da sporni slogan nije obuhvaćen područjem primjene Uredbe br. 1924/2006, prethodno pitanje postalo bi hipotetsko i ne bi od Suda zahtijevalo odgovor.

C – Primjena članka 10. Uredbe br. 1924/2006 ratione temporis

1. Primjena članka 10. stavka 3. Uredbe br. 1924/2006?

63. Prije svega postavlja se pitanje, koje je navela Komisija, ako sporni slogan predstavlja zdravstvenu tvrdnju, je li odredba koja je primjenjiva na slučaj ona iz članka 10. stavka 3. Uredbe, a ne ona iz njezina članka 10. stavka 2.

64. Očito je na sudu koji je uputio zahtjev da ocijeni upućuje li sporni slogan, u skladu s formulacijom iz članka 10. stavka 3. Uredbe, „na opće, nespecifične koristi od hranjive tvari ili prehrambenog proizvoda za opće zdravlje ili dobrobit u vezi sa zdravljem“²⁷.

65. Ako je odgovor potvrđan, slogan bi bio u suprotnosti s Uredbom br. 1924/2006, s obzirom na to da je članak 10. stavak 3. Uredbe na snazi od 1. srpnja 2007. te zahtijeva da su popisi predviđeni u člancima 13. i 14. bili objavljeni, što nije bio slučaj u vrijeme nastanka činjenica iz glavnog postupka.

66. U suprotnom slučaju, odgovor na prethodno pitanje bio bi koristan sudu koji je uputio zahtjev.

2. Uvjeti iz članka 10. stavka 2. Uredbe br. 1924/2006 i izneseni argumenti

67. Članak 10. Uredbe br. 1924/2006 propisuje da su zdravstvene tvrdnje zabranjene. Da bi bile dopuštene, moraju ispunjavati tri uvjeta:

- biti usklađene s općim zahtjevima iz Poglavlja II. (članci 3. do 7.) Uredbe br. 1924/2006,
- poštovati posebne zahtjeve iz Poglavlja IV. (članci 10. do 19.) Uredbe br. 1924/2006,
- biti odobrene sukladno Uredbi br. 1924/2006 i biti uključene na popise odobrenih tvrdnji predviđene u člancima 13. i 14. navedene uredbe.

68. Sud koji je uputio zahtjev smatra da je ispunjen prvi od triju uvjeta u vezi s dopuštenosti zdravstvenih tvrdnji. Taj sud drži da, nasuprot tome, treći uvjet nije mogao biti ispunjen jer popisi predviđeni u člancima 13. i 14. Uredbe 1924/2006 još nisu bili usvojeni u vrijeme činjenica iz glavnog postupka. Naposljetku, s obzirom na drugi uvjet, prije svega postavlja pitanje jesu li odredbe članka 10. stavka 2. Uredbe br. 1924/2006 već bile primjenjive 2010. godine, u razdoblju bitnom za rješavanje spora.

69. S tim u vezi, sud koji je uputio zahtjev smatra da su međusobno suprotstavljene tri postavke:

- prema prvoj postavci, koju zastupa Komisija, članak 10. stavak 2. Uredbe br. 1924/2006 primjenjiv je, kao i cijela Uredba, od 1. srpnja 2007., datuma utvrđenog u članku 29. stavku 2. navedene uredbe;

27 — „Ako je na temelju stanja spisa ta pretpostavka podložna raspravi, također je može potvrditi sud koji je uputio zahtjev“ (mišljenje nezavisnog odvjetnika Bota u predmetu u kojem je donesena gore navedena presuda Winner Wetten, t. 36.).

- prema drugoj postavci, koju zastupa Ehrmann, obveze pružanja informacija iz članka 10. stavka 2. Uredbe br. 1924/2006 primjenjuju se tek od donošenja popisa dozvoljenih zdravstvenih tvrdnji u skladu s člankom 13. stavkom 3. Uredbe, s obzirom na to da su ti popisi spomenuti u članku 10. stavku 1.;
- prema trećoj postavci, odredbe članka 10. stavka 2. točaka (a), (c) i (d) Uredbe br. 1924/2006 primjenjuju se od 1. srpnja 2007., dok se odredbe članka 10. stavka 2. točke (b) počinju primjenjivati u trenutku otkad postoji popis dozvoljenih zdravstvenih tvrdnji.

3. Ocjena

70. Dijelim mišljenje Komisije u korist prve postavke.

71. Prvo, držeći se samog teksta Uredbe br. 1924/2006, ističem da je, prema njezinu članku 29. stavku 1., ona stupila na snagu 20 dana nakon objave u *Službenom listu Europske unije* te se, sukladno stavku 2. navedenog članka, primjenjuje od 1. srpnja 2007.

72. Kao što je to Komisija istaknula, taj datum primjene vrijedi za cijelu Uredbu i nije predviđeno nikakvo odstupanje.

73. Nadalje ustvrđujem da nijedna od prijelaznih odredbi iz članka 28. Uredbe ne predviđa odstupanje od njezina članka 10. stavka 2.

74. Članak 28. stavci 1. i 2. odnosi se, s jedne strane, na hranu stavljenju na tržište ili označenu prije 1. srpnja 2007. i, s druge strane, na proizvode koji nose žigove ili zaštićena imena koja su postojala prije 1. srpnja 2005. Nijedna od tih dviju situacija nije postojala u ovom predmetu.

75. Stavci 3. i 4. ne primjenjuju se jer se odnose isključivo na prehrambene tvrdnje.

76. Stavci 5. i 6. odnose se na zdravstvene tvrdnje, ali samo se stavak 5. primjenjuje na sporni slogan, s obzirom na to da upućuje na tvrdnje u smislu članka 13. stavka 1. točke (a), to jest zdravstvene tvrdnje, koje opisuju ili upućuju na ulogu neke hranjive tvari ili druge tvari u rastu, razvoju i funkcijama tijela²⁸.

77. U skladu s tom odredbom, te se zdravstvene tvrdnje mogu upotrebljavati od dana stupanja na snagu Uredbe do donošenja popisa iz članka 13. stavka 3., pod odgovornošću subjekata u poslovanju s hranom, pod uvjetom da su usklađene s Uredbom.

78. Ne slažem se s analizom ZBW-a prema kojoj je učinak članka 28. stavka 5. Uredbe br. 1924/2006 privremena odgoda uvjeta iz članka 10. stavka 1. te *posljedično* i svih obveza utvrđenih u tom članku, uključujući informacije podrobno utvrđene u članku 28. stavku 2.

79. Nasuprot tome, budući da se, prvo, članak 28. stavak 5. Uredbe br. 1924/2006 odnosi upravo na razdoblje prije donošenja popisa odobrenih tvrdnji i da, drugo, izričito navodi da zdravstvene tvrdnje upotrijebljene u prijelaznom razdoblju moraju biti u skladu s cijelom Uredbom, ne vidim razloga za isključenje obveza utvrđenih u članku 10. stavku 2. Uredbe, a kamoli jedne od njih (kao što je to članak 10. stavak 2. Uredbe prema trećoj postavci iznesenoj od suda koji je uputio zahtjev).

80. Argument povezan s obvezom da se nakon donošenja jednog od popisa iz članka 10. stavka 1. Uredbe br. 1924/2006 izmijeni označavanje koje je bilo u skladu s člankom 10. stavkom 2. tijekom prijelaznog razdoblja također mi se ne čini uvjerljivim.

28 — Članak 28. stavak 6. Uredbe odnosi se na zdravstvene tvrdnje različite od onih iz članka 13. stavka 1. točke (a) i članka 14.

81. Ako je primjena članka 10. stavka 2. Uredbe trebala biti odgođena, izmjene oznake bile bi u svakom slučaju potrebne na kraju prijelaznog razdoblja, stoga što bi od tada nadalje tvrdnja bila uključena na popis dozvoljenih tvrdnji, a proizvođač bi zato trebao dodati izjave iz članka 10. stavka 2. Uredbe br. 1924/2006, ili stoga što tvrdnja nije odobrena i proizvođač bi je trebao ukloniti s oznake upotrebljavane tijekom prijelaznog razdoblja. Izmjene bi bile potrebne u obama slučajevima. U skladu s tim, primjena članka 10. stavka 2. Uredbe s učinkom od 1. srpnja 2007. samo predviđa neizbježno uključivanje izjava sadržanih u tom članku u slučaju odobrenja tvrdnje.

82. Drugo, u skladu s uvodnom izjavom 1. Uredbe, njezini su ciljevi osigurati visoku razinu zaštite potrošača i olakšati njihov izbor u pogledu hrane.

83. Prisutnost obveznih informacija na oznaci doprinosi ostvarivanju tih ciljeva. Kako je Komisija pravilno primijetila, te informacije nisu samo od glavnog interesa za potrošače kada se hrana oglašava uporabom zdravstvene tvrdnje već uključene na popise odobrenih tvrdnji u skladu s člancima 13. i 14. Uredbe nego također, ako ne i više, kada se zdravstvena tvrdnja upotrebljava na temelju prijelaznih odredbi iz članka 28. stavaka 5. i 6. Uredbe, prije njezina mogućeg budućeg odobrenja za cijelo područje Europske unije.

84. Povrh činjenice da je to u skladu s tekстом Uredbe, tumačenje članka 10. stavka 2. Uredbe prema kojem su obveze pružanja u njemu nabrojanih informacija bile primjenjive od 1. srpnja 2007. nadalje stoga je također u skladu s ciljevima zakonodavca.

85. Treće, sustavno tumačenje teksta također podupire postavku o primjeni članka 10. stavka 2. Uredbe 2010. godine.

86. Sukladno članku 10. stavku 1. Uredbe, zdravstvene tvrdnje u načelu su zabranjene. Kako bi se odstupilo od tog pravila, takve tvrdnje moraju, prvo, biti u skladu s općim zahtjevima iz Poglavlja II., zatim u skladu s posebnim zahtjevima iz Poglavlja IV. te, konačno, moraju biti odobrene u skladu s Uredbom i uključene na popise odobrenih tvrdnji iz članaka 13. i 14.

87. Članak 10. stavak 1. Uredbe navodi niz uvjeta koji se, u nedostatku naznake o suprotnom, čine kumulativnima i jednake važnosti.

88. Smjernice priložene Provedbenoj odluci Komisije 2013/63/EZ od 24. siječnja 2013. o donošenju smjernica za provedbu određenih uvjeta za zdravstvene tvrdnje utvrđene u članku 10. potvrđuju ovo, navodeći da se, s obzirom na primjenu članka 10. Uredbe, „čak ni odobrene zdravstvene tvrdnje ne mogu koristiti ako njihova uporaba u potpunosti ne ispunjava sve zahtjeve Uredbe. Shodno tome, čak i kada je zdravstvena tvrdnja odobrena i uključena na popis odobrenih zdravstvenih tvrdnji, nacionalna tijela trebaju poduzeti mjere ako njena uporaba u potpunosti ne ispunjava sve zahtjeve iz Uredbe“²⁹.

89. Iz trećeg uvjeta utvrđenog u članku 10. stavku 1., to jest da su tvrdnje odobrene i „uključene na popis odobrenih tvrdnji iz članaka 13. i 14.“, ne može se zaključiti da se članak 10. stavak 2. primjenjuje samo ako ti popisi postoje.

90. Naime, članak 10. stavak 2. Uredbe precizira zahtjeve koji se moraju ispuniti u slučaju *posebne* uporabe zdravstvene tvrdnje. No, određene zdravstvene tvrdnje mogu se upotrebljavati na temelju prijelaznih odredbi sadržanih u članku 28. stavcima 5. i 6. Uredbe, prije bilo kakvog odobrenja na razini Unije, dakle, ne isključivo nakon njihova odobrenja i uključivanja na popise odobrenih tvrdnji.

29 — SL L 22, str. 25. (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 25., str. 62.). Vidjeti osobito zadnju rečenicu drugog stavka uvoda u Smjernice.

91. Stoga se pridružujem navodima Komisije iz njezina pisanog očitovanja da na temelju tih odredbi Uredba vodi računa o činjenici da su zdravstvene tvrdnje već upotrebljavane u označavanju hrane u državama članicama kada je Uredba stupila na snagu te predviđa odgovarajuće prijelazne odredbe „koje bi subjektima u poslovanju s hranom omogućile prilagodbu zahtjevima [...] Uredbe“³⁰, uvažavajući pri tome interese potrošača.

92. Upravo tvrdnje u smislu članka 13. stavka 1. točke (a) Uredbe, među ostalim, mogu u skladu s člankom 28. stavkom 5. biti upotrebljavane od stupanja na snagu Uredbe do donošenja popisa iz članka 13. stavka 3., ako su u skladu sa zahtjevima Uredbe, koji uključuju i članak 10. stavak 2.

93. Budući da je u članku 10. stavku 1. Uredbe br. 1924/2006 zabrana zdravstvenih tvrdnji pravilo, a njihovo odobrenje iznimka, prijelazna odredba koja dopušta njihovu uporabu iako nisu ispunjeni svi uvjeti utvrđeni u članku 10. stavku 1. Uredbe mora se usko tumačiti. S obzirom na to, budući da članak 28. stavak 5. iste uredbe upućuje samo na postojanje popisa iz članka 13., on se ne može proširiti na posebne uvjete iz članka 10. stavka 2., čak ni djelomično (kao što je to slučaj s trećom postavkom iznesenom od suda koji je uputio zahtjev). Ne čini mi se da činjenica da proizvođaču nisu poznati uvjeti uporabe koji će biti utvrđeni u popisu iz članka 13. Uredbe sprečava utvrđivanje „količine hrane i uzorak njezine potrošnje koji su potrebni za dobivanje blagotvornog učinka za kakav se tvrdi da ta hrana ima“, odnosno jedinog zahtjeva iz članka 10. stavka 2. točke (b) (koji se prema trećoj postavci suda koji je uputio zahtjev ne primjenjuje od 1. srpnja 2007.).

94. U okviru sustavnog tumačenja Uredbe stoga se ne može izdvojeno analizirati odnos između stavaka 1. i 2. članka 10. Nasuprot tome, potrebno je uzeti u razmatranje činjenicu da je uporaba zdravstvenih tvrdnji – koje članak 10. stavak 2. podvrgava posebnim obvezama pružanja informacija – dopuštena na temelju drugih odredbi Uredbe.

95. Nadalje, članak 19. Uredbe predviđa da podnositelj zahtjeva ili korisnik tvrdnje uključene na jedan od popisa predviđenih u člancima 13. i 14. može podnijeti zahtjev za izmjenom odnosnog popisa.

96. Iz toga članka proizlazi da popisi iz članka 10. stavka 1. Uredbe nisu trajno utvrđeni jednom kad su usvojeni, nego se mogu dalje razvijati.

97. S gledišta Uredbe kao cjeline, mogućnost da se popisi odobrenih tvrdnji dalje razvijaju također ide u prilog vremenskoj primjeni članka 10. stavka 2., koja je neovisna o donošenju popisa iz članka 10. stavka 1. Doista bi bilo nedosljedno i suprotno cilju zaštite potrošača koji se nastoji ostvariti Uredbom br. 1924/2006 da se obveze pružanja posebnih informacija iz članka 10. stavka 2. Uredbe odgode do donošenja popisa odobrenih tvrdnji, iako se ti popisi mogu dalje razvijati.

4. Sažetak

98. S obzirom na prethodna razmatranja i u skladu s jezičnim, teleološkim i sustavnim tumačenjem članka 10. stavaka 1. i 2., članka 28. stavka 5. i članka 29. Uredbe br. 1924/2006, smatram da se članak 10. stavak 2. i članak 28. stavak 5. trebaju tumačiti u smislu da je obveze pružanja informacija sadržane u članku 10. stavku 2. trebalo poštovati od 1. srpnja 2007.

30 — Uvodna izjava 35. Uredbe br. 1924/2006

V – Zaključak

99. Slijedom iznesenog, predlažem da Sud na prethodna pitanja koja mu je postavio Bundesgerichtshof odgovori na sljedeći način:

„Članak 10. stavak 2. i članak 28. stavak 5. Uredbe (EZ) br. 1924/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. prosinca 2006. o prehrambenim i zdravstvenim tvrdnjama koje se navode na hrani, kako je izmijenjena Uredbom Komisije (EU) br. 116/2010 od 9. veljače 2010., trebaju se tumačiti u smislu da je obveze pružanja informacija sadržane u članku 10. stavku 2. trebalo poštovati od 1. srpnja 2007.“